

1

Er werd vergaderd in de kantoorvilla waarin Hand&Span was gevestigd. Acht vrouwen en twee mannen zaten aan een grote ronde tafel. Die tafel glansde in het zonlicht, zelfs het gedeelte dat het verst van het raam was, zó laag stond de zon. Het was dan ook januari, de kortste dag van het jaar was nog maar nauwelijks achter de rug.

‘Het spul van daarnet werkt dus,’ zei de directeur van het bedrijf, Mette Nelson. Ze wees op het smetteloze tafelloppervlak. ‘Geen stofje te zien!’ Ze keek de vrouw tegenover haar aan. ‘Wat vind je, Dieke? Zullen we het inderdaad gaan testen?’

Dieke Hansen, manager van de sector Huishouden, knikte bevestigend. Alsof de zon daarop had gewacht, verdween ze achter de wolken. Nu pas was te zien dat de tienarmige lamp boven de tafel brandde. Tien blocnotes weerkaatsten het licht, evenals tien koffiebekertjes, en tien paar handen borgen bundels A4'tjes weg in mappen.

Mettes blik gleed langs de handen van haar managers, dat deed ze welbewust. Door wat de handen te zien gaven, werden de dingen teruggebracht tot een menselijke maat. Zeven paar vrouwenhanden waren er; de nagels kort, de vingers en handruggen breed. Ze waren op alles voorbereid, behendig en ervaren. Door ringen en armbanden werden ze niet sierlijker, ze bleven nuchter en leken van aanpakken te weten. Wat dat betreft leken ze op

de twee paar mannenhanden, die veel te groot en te ruig waren voor de colbertmouwen waar ze uit staken; ze hoorden eerder bij overalls.

‘Tja, wat dat spul aangaat... het lijkt wel of er tegenwoordig op het gebied van schoonmaakmiddelen elke dag iets nieuws wordt uitgevonden,’ zei Dieke. Ze zocht in de paperassen op tafel. ‘Het hoeft natuurlijk niet allemaal een verbetering te zijn... Die spray van daarnet lijkt me wel de moeite van het experimenteren waard. Niet duur en, zoals we zagen, waarschijnlijk wel effectief. Het zou best eens een kwartier per dag per cliënt kunnen schelen. Tel uit je winst... o, hier heb ik wat ik zocht.’

Dieke werkte vanaf het eerste uur bij Hand&Span, het bedrijf dat door Mette Nelson was opgericht. Zeventien jaar geleden was ze afgekomen op Mettes advertentie in de buurtsupermarkt. Iedereen kende de tekst daarvan wel uit z'n hoofd. Dat was ook geen kunst, want hij hing ingelijst aan de wand van de vergaderkamer. ‘Wil je op een totaal andere manier werken in de huishouding?’ luidde de kopregel. ‘Voel je er stilletjes voor om op te klimmen? Heb je durf en kun je met gemak de chaos van een huishouding temmen? Bel me dan!’ Boven die regels stond een portretfoto van Mette, ze keek uitnodigend. Ze was toen nog geen veertig. Tegenwoordig stond boven advertenties de foto van Liz, van Personeelszaken voorzover er nog geadverteerd hoefde te worden.

Mette luisterde maar met een half oor naar het betoog van haar medewerkster. Akkoord geven op

Diekes voorstellen was vandaag de dag niet meer dan een formaliteit. Al jaren leidde Dieke haar eigen toko zo noemde ze dat – binnen Hand&Span. Ze nam er zelf haar medewerkers voor aan, coachte ze en loste kleine en grote problemen op. Ze wierf klanten, en kaartte zaken aan bij hun externe adviseurs op financieel, sociaal en economisch gebied. De stofwerende spray was alleen maar in deze vergadering aan de orde vanwege het wetenschappelijk onderzoeksbureau, waar ze sinds enige tijd het praktisch onderzoek van huishoudelijke behoeftigheden voor uitvoerden. Omdat de mensen in het veld ermee moesten werken, wilde Dieke zo'n product terecht eerst met iedereen bespreken.

Er was nog maar nauwelijks iets van de Dieke uit de begintijd van Hand&Span terug te zien in de verzorgde vrouw achter de vergadertafel. Ook daarom keek Mette altijd even naar de handen. Ze mocht bijvoorbeeld niet vergeten dat die van Dieke heel veel jaren ruw werk hadden moeten doen. Als klein kind al had ze moeten helpen in het huishouden, en ze had naar werkhuizen gemoeten zodra ze niet meer leerplichtig was. Als meisje van zestien had ze er maar liefst tien en niet om er luchtigjes met een stofdoekje rond te zwaaien! Mette was daar nog altijd vol ongeloof over, dat ouders hun kinderen dat in deze tijden nog aandeden! Want Dieke was leergierig geweest en had op school goede cijfers gehaald.

Dieke was trouwens niet de enige met zo'n verleden, ook de anderen aan tafel wisten al jong wat werken

was. Roelof bijvoorbeeld had het boerenbedrijf met de paplepel ingegoten gekregen en Herman was als puber al manusje van alles in een fabriek geweest.

Intussen vertelde Dieke over een nieuw experiment van het wetenschappelijk onderzoeksbureau waaraan Hand&Span misschien ging meewerken. Het ging om het in de praktijk testen van revolutionaire zelfreinigende inbouwbadkamers. Klanten van Hand&Span die van plan waren hun badkamer te laten renoveren, moesten ervoor worden benaderd. Ze kregen dan zo'n zelfreinigende badkamer ingebouwd.

Mette wist alles erover al. Ze had er samen met Dieke flink op los gefantaseerd. Zelfreinigende badkamers, het was toch niet te geloven! Nu keek ze haar mensen langs, het badkamerverhaal kon ze aan Dieke overlaten. Bij alle negen managers stond ze in gedachten even stil. Negen managers, en tien zouden het er worden! Met haarzelf mee zouden ze in de nabije toekomst met elf man aan tafel zitten... Met de capaciteiten en het verantwoordelijkheidsgevoel van de negen zat het wel goed. Net als met hun uiterlijk en presentatie; iedereen zag er door Marjo's adviezen prima uit. Marjo runde de sector Presentatie bij Hand&Span. De kleding van deze mensen was bijvoorbeeld *up to date*. Hun haren waren goed geknipt. Ze droegen kleuren die in de mode waren, en leuke accessoires als sjaals en sieraden. Bepaald representatief waren ze, ze straalden zelfvertrouwen en daadkracht uit. Mette was in haar sas met haar mensen. Ze hadden ervaren dat je zelf een portie

levensgeluk kon bevechten. Met die instelling stonden ze hun mannetje, en kon Mette van hen op aan.

Mettes steelse rondgang eindigde waar hij begonnen was, bij Dieke. Dieke was meegegroeid met Hand&Span. Ongelooflijk zoals ze in die zeventien jaar was veranderd van een stil, achterdochtig meisje in een onverstoorbare doordouwer. Nu was ze zo'n beetje het type van de goed opgeleide, nuchtere gezelschapsdame van uitstekende komaf, vond Mette. Ze moest altijd oppassen dat ze niet in de lach schoot bij die gedachte. Dieke had al haar vaardigheden in de praktijk moeten verwerven... Dat Mette haar daarbij met haar middelbare-schooldiploma en een ingenieur als echtgenoot een beetje had gestuurd en cursussen had laten doen, was heus niet doorslaggevend.

Daarover zat Mette trouwens intussen een beetje te denken. Dat het voor haar zoon Tim en dochter Fleur met een vader als Pol de gewoonste zaak van de wereld had geleken te gaan studeren en in het buitenland te gaan werken. Ze wisten best dat ze bevoorrecht waren, maar of ze het werkelijk beseften... nee, ze vonden het eigenlijk maar heel gewoon...

'Mette, we zijn klaar met het deel voor de lunchpauze.'

Mette schrok op. 'Sorry, ik lette niet op, jongens. Ik zat zomaar met mijn gedachten bij de kinderen...' Ze vertelde wat over Tim in Kenia. En dat Fleur het in Londen zo hedendaags druk, druk, druk had.

‘Globaal of mondiaal, zo heet dat tegenwoordig. Ik bedoel zoals jouw man en kinderen werken...’ zei Roelof, die manager Tuinonderhoud was.

‘Pol, zo heet je man toch, hè?’ vroeg Herman. ‘Waar was dat toch ook alweer een samentrekking van?’ Zoals Roelof als tuinman was begonnen, zo was Herman indertijd bij Hand&Span aangenomen als technisch manusje van alles. Ook hij had van alles en nog wat bijgeleerd en was zelfs opeens een avondopleiding op hoger beroepsniveau gaan doen. Nu was hij manager Techniek.

‘Pol staat voor Peter Oliver Lawrence,’ zei Mette.

‘Want je schoonmoeder was een Engelse,’ zei Herman.

Mette schoot in de lach. Mannen leken familieverbanden nooit erg te snappen.

‘Wat is daar nu gek aan?’ vroeg ook Roelof al.

Ze legde het maar weer uit. ‘De vader van Pol was Engelsman, zijn vader was met een Nederlandse getrouwd. Pol kreeg de namen van de vader en de grootvaders van zijn vader...’

De mannen keken niet erg begrijpend.

‘Zijn vader heette Peter, zijn ene opa Oliver en de andere Lawrence,’ legde Dieke uit.

‘En vandaar dus mijn Engelse achternaam...’ voegde Mette er met een knipoog aan toe, ‘want jullie weten ongetwijfeld dat het in mijn jonge jaren nog gangbaar was de familienaam van je man aan te nemen.

Tegenwoordig gebruiken vrouwen weer hun

meisjesnaam, maar daar zie ik van af. De rompslomp alleen al met je handtekening...'

De mannen keken elkaar schouderophalend aan.

'Ach, met een lege maag is het lastig om over dit soort principiële zaken na te denken, mannen. En het is immers allang tijd voor de lunch...'

Pratend verliet iedereen de vergaderkamer. Dieke liep op Mette af. 'Wanneer zeg je het?'

Ze vroeg het zakelijk, maar leek te blozen. Mette knipoogde. 'Natuurlijk bij het punt "ideeën van Mette", wat dacht je...?' Ze lachten.

Het item 'ideeën van Mette' was bij alle vergaderingen een vast punt. Net zoiets als 'ingekomen post' en 'rondvraag'. Het had zijn oorsprong gevonden in de begintijd van Hand&Span, toen Mette nog geen flauw benul had van vergaderen en met Dieke in het wilde weg praatte over dingen die haar te binnen schoten. Een cursus effectief vergaderen, jaren later, had haar wijzer gemaakt. Maar het leek wel of de ideeën pas loskwamen als ze ouderwets voor de vuist weg zaten te praten.

Nou, dan wordt dit maar gewoon een agendapunt, had ze gedacht.

Pas later had ze beseft dat het, met een duur woord, in hun bedrijfscultuur paste. Haar mensen waren niet van die vergadertijgers, het waren geen pratens. Ze hielden hun mond over zaken die nog niet bij hen waren uitgekristalliseerd. Ze waren bescheiden, bang om opschepperig over te komen. En stel je voor dat ze

iets stoms zeiden! Of dat ze te lang aan het woord waren!

Maar al die vage ideeën en meningen vertrouwden ze wél informeel aan Mette toe. En intussen mochten ze heel wat mans geworden zijn, diep vanbinnen bleven het mensen die in hun kinderjaren klein gehouden waren; die diepgeëtste sporen sleten niet.

‘Dat malle agendapunt hebben we nu eenmaal voor onze proefballonnetjes,’ zei Mette met een blik van verstandhouding. ‘En ook om, zoals in dit geval, iets zo lang mogelijk als verrassing te houden... Maar kom, laten we gaan eten.’